

	Јавна здравствена установа Болница „Свети Врачеви“ Бијељина Српске војске 53			УП-10-120
Упутство о мјерама превенције и сузбијања ширења новог SARS – CoV – 2 вируса у Јавној здравственој установи Болница „Свети Врачеви“ Бијељина				
Страна 1 од 6	Издање:	Важи од:	Одобрио	Копија број
	3	2023-02-13	др Немања Јанковић, помоћник директора	Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1 Предмет упутства

Овим упутством утврђују се мјере превенције и сузбијања ширења SARS - CoV-2 вируса у Јавној здравственој установи Болници „Свети Врачеви“ Бијељина, а у даљем тексту Болница Бијељина.

1.2 Подручје примјене

Ово упутство се примјењује у свим организационим јединицама Болнице Бијељина.

1.3 Надлежности за примјену

За примјену овог документа одговоран је директор установе, помоћници директора и начелници, а дужни су га спроводити и сви запослени радници Болнице Бијељина.

1.4 Искључења

- Нема.

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтни документи

- Закон о управљању отпадом Службени гласник Републике Српске - важеће издање.
- Закон о здравственој заштити.
- Програм мјера за спречавање и сузбијање инфекција повезаних са пружањем услуга здравствене заштите – важеће издање.
- Правилник о управљању медицинским отпадом у ЈЗУ Болници „Свети Врачеви“ Бијељина.
- Стандарди за сертификацију и акредитацију здравствених установа РС.
- План и правила управљања отпадом у ЈЗУ Болници „Свети Врачеви“ Бијељина.

2.2 Остали документи

- УП-10-124: Упутство за рад болничког вешераја у вријеме инфекције CoV - 2 вирусом.
- УП-10-125: Упутство за поступање са висококонтминираним отпадом.
- УП-10-047: Упутство за руковање оштрим предметима.
- УП-10-125: Упутство за поступање са висококонтминираним отпадом.
- ПР-10-013 Поступак организовања и спровођења обуке запослених,
- УП-10-023: Употреба средстава личне заштитне опреме у Служби за микробиологију са паразитологијом.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Термини

- Нема.

3.2 Скраћенице

- ЛЗО - Лична заштитна опрема.
- ЈИЛ – Јединица интензивног лијечења.

Болница Бијељина	Страна 2 од 6	Издање:	Важи од:	УП-10-120
		3	2023-02-13	

4. ОПИС ПОСТУПКА (ПРОЦЕСА)

4.1 Подаци о SARS - CoV- 2 вирусу

Корона вируси (CoV) су фамилија узročника различитих обољења, од благих прехлада, до тешких облика болести тј. тешког акутног респираторног синдрома. Корона вируси изазивају обољења животиња, а за сада се зна да 7 врста вируса могу изазвати и обољења људи, а само за неке (SARS - CoV, MERS - CoV и SARS – CoV - 2) је доказано да се шире и интерхумано.

SARS -CoV - 2 представља потпуно нову врсту вируса који до краја 2019. године није идентификован у хуманој популацији. Према генетској структури сличан је SARS - CoV. Обољење може бити асимптоматског или лаког облика са респираторним симптомима (кашљем, недостатком даха, отежаним дисањем и температуром). У тежим случајевима, инфекција може да изазове упалу плућа, тешки акутни респираторни синдром, бубрежну инсуфицијенцију, што може довести до смртог исхода.

Просјечна дужина инкубације је од 2 до 14 дана.

Обољење се преноси са особе на особу углавном респираторним путем: кашљањем и кијањем, удисањем капљица, пљувачком и додиром оралне, назалне или слузнице ока, што намеће потребу ношења заштитних маски и наочара. Контагиозност је веома висока. Познато је да вирус опстаје на површинама квака на вратима, мобилних телефона и другим предметима и површинама којима је инфицирани био у контакту. Потврђен је и феко - орални пренос вируса. Обољење се шири интерхумано, обично послје блиског контакта са инфицираном особом, капљицама, а могућ је и ваздух као пут преношења.

4.2 Основни принципи превенције и сузбијања ширења вируса приликом пружања здравствене заштите особи са сумњом на инфекцију изазвану SARS – CoV - 2 вирусом

Мјере превенције и сузбијања, које се предузимају у циљу превенције или ограничења трансмисије SARS – CoV - 2 у здравственим установама укључују:

5. Рано откривање и контролу извора инфекције.
6. Примјену стандардних мјера предострожности (опреза), за све пацијенте.
7. Примјену додатних мјера предострожности (за капљични и контактни пут преношења) и мјера предострожности у односу на ваздух као пут преношења кад год је то могуће.
8. Административне мјере контроле инфекције.
9. Мјере контроле болничке средине и архитектонске мјере.

4.2.1 Рано откривање и контрола извора инфекције

Клиничка тријажа која укључује рано откривање и издвајање пацијената (контрола извора), у дио одвојен од осталих пацијената, представљају основне мјере за брзу идентификацију и адекватну изолацију и његу пацијената са сумњом на обољење изазвано SARS – CoV - 2. Да би се олакшало рано откривање суспектних случајева, Болница Бијељина је;

- Обавезала здравствене раднике да примјењују висок ниво сумње на инфекцију.

Подстицање респираторне хигијене је важна мјера превенције ширења вируса. Пацијенти суспектни на инфекцију изазвану SARS – CoV - 2 вирусом одмах се усмјеравају у инфектолошку амбуланту гдје се након прегледа одговарајућег специјалисте одређује да ли ће се лијечење спроводити у кућним или у хоспиталним условима. У случају лијечења у хоспиталним условима, пацијент се упућује у изолациону јединицу, која може бити при одгварајућем одјелењу или одјелењу за лијечење пацијената са COVID - 19, што зависи од броја пацијената који су позитивни на SARS – CoV - 2 . Кризни штаб Болнице Бијељина доноси одлуку о отварању и затварању одјелења за збрињавање пацијената са потврдом SARS – CoV - 2.

Болница Бијељина	Страна 3 од 6	Издање:	Важи од:	УП-10-120
		3	2023-02-13	

4.2.2 Примјена стандардних мјера предострожности према свим пацијентима

Стандардне мјере предострожности обухватају хигијену руку и мјере респираторне хигијене, коришћење личне заштитне опреме у зависности од нивоа процијењеног ризика, превенцију убода иглом или оштрим предметом, правилно управљање медицинским отпадом, чишћење болничке средине и стерилизацију опреме, као и третирање постељине пацијената. Потребно је спроводити сљедеће мјере респираторне хигијене:

- Дати хируршку маску пацијенту са сумњом на инфекцију изазвану *SARS – CoV - 2*.
- Пацијенти треба да прекрију уста и нос марамицом или надлактицом у случају кихања и кашљања (уколико још нису добили маску).
- Послије контакта са секретима респираторног тракта и / или коришћења марамице потребно је обавити хигијену руку.

4.3 Лична заштитна опрема (ЛЗО)

Рационална, правилна и конзистентно примијењена ЛЗО и правилна хигијена руку такође смањују могућност преношења вируса. Ефективност примјене ЛЗО зависи од адекватног и редовног снабдијевања свих одјељења овом опремом, едукација особља за њену правилну примјену, правилне хигијене руку и одговарајућег понашања. Потребно је обезбиједити да се чишћење и дезинфекција болничке средине прате стално и досљедно. Довољно је правилно прање површина водом и детерџентом уз употребу дезинфекционих средстава на бази хлора. Распоред чишћења свих објеката договорен је са Вишим техничарем за хигијену руководиоцем који израђује Дневни распоред чишћења. Третирање веша врши се у складу са упутством УП-10-124: *Упутство за рад болничког вешераја у вријеме инфекције SARS – CoV - 2 вирусом*.

4.3.1 Примјена додатних мјера предострожности код сумње на инфекцију SARS-CoV-2 вирусом

У случају лијечења пацијената са сумњом на инфекцију потребно је примјењивати и додатне мјере предострожности у односу на контактни и капљични пут преношења;

- Као додатак стандардним мјерама предострожности, све особе у контакту са особом са сумњом на инфекцију, укључујући и чланове породице, све посјетиоце и све здравствене раднике, треба да примјењују додатне мјере предострожности у односу на контактни и капљични пут преношења.
- Пацијента са сумњом на инфекцију смјестити у изолациону собу при одговарајућем одјељењу или одјељењу за збрињавање пацијената са *COVID - 19*.
- Растојање између кревета мора бити најмање један метар.
- Уколико је могуће, здравствени радници који раде у изолационим собама / одјељењу за збрињавање пацијената са *COVID - 19*. не би требало да раде у другим дијеловима здравствене установе (да би се спријечило ненамјерно ширење инфекције).
- Коришћење ЛЗО потребно је при сваком уласку у болесничку собу у изолационим собама / одјељењу за збрињавање пацијената са *COVID - 19*.
- Користити маске у складу са процјеном ризика (хируршке или маске са већим процентом филтрације - FFP2 или FFP3).
- Користити заштиту за очи / лице - заштитне наочаре и визире.
- Користити чисте, нестерилне заштитне мантиле дугих рукава које су непромочиви.
- Користити рукавице и спроводити хигијену руку.
- Користити опрему за једнократну употребу кад год је могуће. Уколико се примјењује намјенска медицинска опрема (стетоскопи, термометри, манжетне за вађење крви или мјерење притиска, итд.), након употребе код једног пацијента, потребно је опрему

Болница Бијељина	Страна 4 од 6	Издање:	Важи од:	УП-10-120
		3	2023-02-13	

механички очистити и дезинфиковати примјеном 70% етил - алкохола прије употребе код слједећег пацијента.

- Избјежавати додиривање очију, носа и уста потенцијално контаминираним рукама.
- Избјежавати кретање и превоз пацијената са сумњом на инфекцију изван изолационих соба / соба за збрињавање пацијената са *COVID - 19*, изузев када је медицински индиковано. Потребно је организовати употребу преносне рендгенске опреме и друге опреме за дијагностику до пацијента у изолационим собама одјељења / одјељења за збрињавање пацијената са *COVID - 19*. Пацијент излази из собе само када је неопходно, унапријед одређеним путем, да би се на минимум свела изложеност особља, других пацијената и посјетиоца, и обавезно има маску (хируршку или маску са већим процентом филтрације). Особље које га транспортује такође носи ЛЗО и обавља хигијену руку.
- Дефинисати примјену мјера предострожности прије него што су пацијенти примљени на опсервацију или лијечење.
- Рутински чистити и дезинфиковати све површине са којима је пацијент у контакту.

Одредити неопходан, најмањи могући број особа које улазе у КОВИД болницу (љекара, медицинског особља и хигијенских радника).

4.4 Додатне мјере предострожности у односу на ваздух као пут преношења током обављања процедура са продукцијом аеросола код пацијената са сумњом на инфекцију

Процедуре са продукцијом аеросола које могу бити удружене са повећаним ризиком за трансмисију *SARS – CoV - 2* су: трахеална интубација, неинвазивна вентилација, трахеотомија, кардиопулмонална реанимација, мануелна вентилација прије интубације и бронхоскопија.

Заштита здравствених радника приликом извођења процедура са продукцијом аеросола подразумева примјену слједећих мјера:

- Користити партикуларне маске са нивоом филтрације 98% (ФФП3, према европској номенклатури) уз обавезно извођење теста пријањања партикуларне маске. Посебно обратити пажњу на тест пријањања код особа са брадом.
- Користити заштиту за очи / лице - заштитне наочаре и визире.
- Користити чисте, нестерилне заштитне мантиле дугих рукава који су непромочиви.
- Уколико се користе мантили који нису непромочиви, потребно је користити непромочиве кецеље за процедуре током којих је могућ контакт са тјелесним течностима пацијента.
- Све процедуре изводити у адекватно провјетреним собама за изолацију (160 литара / секунди / пацијент), а ако су собе са негативним притиском потребно је 12 измјена ваздуха и контролисаним протоком ваздуха уколико се користи механичка вентилација.
- Одредити неопходан, најмањи могући број здравствених радника и других особа за његу и подршку пацијентима са сумњом / потврдом *COVID - 19* инфекције.

4.5 Административне мјере контроле инфекције

Административне мјере у сврху превенције и контроле трансмисије *SARS – CoV - 2* подразумевају успостављање одрживе инфраструктуре за превенцију и контролу инфекција и активности:

- едукацију и обуку здравствених радника и пружаоца његе пацијентима,
- постојање упутства раног препознавања акутне респираторне инфекције са *SARS – CoV - 2* као могућег узрочника,
- доступност брзог лабораторијског тестирања и идентификације етиолошког узрочника,
- превенцију повећане заузетости постеља у односу на оптималну, посебно на ургентним одјељењима,

Болница Бијељина	Страна 5 од 6	Издање:	Важи од:	УП-10-120
		3	2023-02-13	

- адекватан смјештај хоспитализованог пацијента уз настојање да се обезбиједи адекватан број особља на број пацијената,
- обезбјеђивање редовног снабдијевања и примјене средстава и прибора за превенцију и контролу инфекција,
- постојање процедура и упутстава превенције и контроле инфекција на свим мјестима пружања здравствене заштите уз појачање активног надзора над акутним респираторним инфекцијама и *SARS – CoV - 2* као могућим узročником код здравствених радника и истицање значаја да се инфекција код здравственог радника пријави и медицински збрине.

4.6 Мјере контроле болничке средине и архитектонске мјере контроле инфекције

Ове мјере укључују основне инфраструктурне услове у Болници Бијељина. У тренутној фази епидемије *COVID - 19* инфекције, у случају једноцифреног броја потврђених, пацијенти се смјештају у изолационе собе одјељења у складу са коморбидитетима пацијената. У случају повећања броја пацијената којима је потребан болничка нега, Кризни штаб доноси одлуку о отварању одјељења за збрињавање пацијената са *COVID - 19*, који је подијељен у двије архитектонске цјелине

КОВИД 1 и 2. Подјела је извршена према класификацији обољелих, и то:

КОВИД 1 - простор намијењен хоспитализацији пацијената са ургентним стањем са сумњом или потврђеном *COVID - 19* инфекцијом као и пацијентима са средње тешком клиничком сликом *COVID - 19* инфекцијом.

КОВИД 2 - простор намијењен за хоспитализацију пацијената са акутним респираторним синдромом - *COVID* ЈИЛ.

Ове мјере подразумијевају обезбјеђивање адекватне вентилације просторија у свим дијеловима Болнице Бијељина. Обезбјеђивање удаљености од најмање 1 метар између пацијената је такође мјера која може редуковати могућност преноса патогених узročника у току пружања здравствене заштите.

4.7 Дужина трајања посебних мјера превенције за контакт и капљице као пут преноса инфекције изазване са *SARS – CoV - 2*

Стандардне мјере предострожности се примјењују стално и увијек. Посебне мјере превенције и предострожности за контакт и капљице као пут преноса инфекција се примјењују све док постоји контакт са болесником.

4.8 Прикупљање и транспортовање лабораторијских узорака од пацијената са сумњом на *COVID - 19* инфекцију

Сви узорци болесничког материјала за лабораторијска испитивања се морају сматрати потенцијално инфективним и сви здравствени радници који учествују у узорковању или транспорту узорака болесничког материјала морају строго примјењивати стандардне мјере предострожности како би смањили ризик излагања инфективним узročницима.

Здравствени радници који узоркују материјал од болесника морају примењивати адекватану личну заштитну опрему (штитнике за очи, медицинску маску, заштитни огртач са дугим рукавима, рукавице). Уколико се при узорковању очекује стварање капљица и аеросола из горњег респираторног тракта, здравствени радници морају носити партикуларне маске са ознаком Н95 или FFP2 / FFP3. Особље које транспортује узорке у лабораторију мора бити едуковано за правилно и безбједно поступање са узорцима приликом транспорта у случају излијевања за правилну деконтаминацију површина, описано у упутству *УП-10-125: Упутство за поступање са висококонтминираним отпадом*

Узорак за транспорт мора бити спакован у непромочиве врећице за транспорт (секундарни контејнер), односно пластична врећица за биохазард у који се смјешта потенцијално

Болница Бијељина	Страна 6 од 6	Издање:	Важи од:	УП-10-120
		3	2023-02-13	

инфективни узорак и све то смјештено у примарни контејнер заједно са читко и потпуно испуњеном упутницом за лабораторијска испитивања.

Упутница за лабораторијска испитивања мора да садржи читко исписано име и презиме и датум рођења пацијента, као и податак да се сумња на *COVID – 19* инфекцију. Благовремено је потребно обавијестити лабораторију да је узорак транспортован.

Здравствени радници у лабораторијама се морају приликом руковања узорцима придржавати одређених мјера биосигурности у зависности од типа микроорганизма који се испитује.

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1 Прилози

- Нема.

5.2 Обрасци

- Нема.

